

Programma 2 Meedoen in Winterswijk



gemeente
Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.

Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

De kracht van sport, cultuur en verenigingen

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.

Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen

Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Cultuur is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk'
- Beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'
- Kerkervisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Combineren van voorzieningen waar mogelijk

Activiteiten

Cultuurnota 2024 (in begroting onder activiteit 'toekomstvisie voorzieningen')

We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden en versterken. Voorbeelden zijn de bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie en het amateurverenigingsleven. Ze vormen onze huidige lokale, culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.

Om onze voorzieningen in stand te kunnen houden, is passende huisvesting noodzakelijk. De komende jaren is naar verwachting onvoldoende geld beschikbaar voor grote investeringen in nieuwbouw. Daarom is geld gereserveerd voor

noodzakelijke reparaties en renovaties aan de panden van onder andere Boogie Woogie en theater De Storm.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Bij de begroting 2025 heeft de raad een bestemmingsreserve 'Instandhouding voorzieningen' gevormd waar onder andere Boogie Woogie en theater De Storm een beroep op kunnen doen.

In november 2024 heeft de raad de nieuwe cultuurnota vastgesteld.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Zie kwaliteit.

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Implementatie Omgevingswet en Verdrag van Faro (wettelijke taken)

We hebben het afgelopen jaar gewerkt aan het project 'De verhalenfabriek'. In de gebiedsbiografieën hebben we voor de twee pilotgebieden Meddo en Centrum gekeken naar erfgoed in de breedste zin van het woord, zoals archeologie, aardkundige waarden en landschap. De resultaten van het pilotgebied Meddo hebben we in de buurtschap gedeeld, waarbij we tevens een werksessie hebben gedaan in de toepassing van de kwaliteiten bij ruimtelijke ontwikkelingen als erftransities. Hiervoor hebben we een stappenplan opgesteld die in lijn is met de Omgevingswet en de interne werkprocessen. Dit alles is nu te lezen op de website: <https://werkenwinterswijk.nl/erfgoed/default.aspx>.

Actualisering beleidsnota Erfgoed Oost Achterhoek

We voeren ons erfgoedbeleid en onze uitvoeringsagenda samen uit met de gemeenten Aalten en Oost Gelre. De afgelopen periode hebben we een netwerk en kennisdag georganiseerd in de vorm van de Erfgoeddag op landgoed Het Vriezenhuis. Daarnaast zijn we met diverse partijen in het erfgoedveld in gesprek om trends en ontwikkelingen te verzamelen en te bekijken waar de behoeften voor de volgende periode (2025-2028) liggen.

Ondertussen hebben we het huidige beleid uitgevoerd met onder meer de keukentafelgesprekken voor het verduurzamen van monumenten en de onderhoudssubsidieregeling voor gemeentelijke monumenten. We hebben nieuwe monumenten aangewezen en faciliteerden projecten als 'De tijdreis door Winterswijk' en educatieproject 'De Ramp met de Phoenix'.

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We hebben actief deelgenomen aan het regionale Cultuur en Erfgoedpact

Achterhoek. Voor de projecten uit 2024 zie:

https://www.cultuurerfgoedachterhoek.nl/projecten?gemeente_id=8&year=2024.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek: in 2025 wordt een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland.

De Erfgoednota met Aalten en Oost Gelre wordt in 2025 in de raden voorgelegd.

Indicatoren

Onderstaande indicatoren dienen aangevuld te worden:

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
Boogie Woogie en de Bibliotheek Oost-Achterhoek voldoen aan de normen van Kwaliteit in Beeld (certificeringskader bibliotheekwerk, cultuur en taal). De Museumfabriek en Villa Mondriaan zijn in 2024 Geregistreerd Museum gebleven en voldoen aan de landelijke Museumnorm. Muziekvereniging Concordia Kotten is gepromoveerd van de 2e naar 1e divisie, de andere muziekverenigingen hebben hun divisie weten te behouden.
- Diverse samenwerkingsverbanden zijn succesvol en dragen bij aan het culturele leven in Winterswijk.
De musea hebben succesvol samengewerkt binnen het Convenant Samenwerkende Musea. Basisscholen en cultuuraanbieders werkten samen binnen het Convenant Cultuur en Onderwijs. Culturele organisaties (waaronder Boogie Woogie) hebben als Cultuurcoalitie regionaal samengewerkt binnen het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.
De samenwerkende musea hebben uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan 2024. De regionale Cultuurcoalitie heeft uitvoering gegeven aan het CEPA-programma 2024.

Wat is het resultaat?

Dit betreft de tekst uit de Jaarstukken 2023, deze dient geactualiseerd te worden:

De Cultuurnota 2024 is vastgesteld door de raad. Samen met culturele partners is er gewerkt aan de uitvoeringsagenda.

De culturele partners die samenwerken in het cultuurconvenant hebben in 2024 hun samenwerking verder vormgegeven.

Cultuur en erfgoed werken steeds meer samen met vrijetijdseconomie en onderwijs.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Daarom verbinden we sport aan de inclusieagenda. Sport levert een belangrijke bijdrage aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord
- Onderzoek 'Financiering sport in Winterswijk'

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.

Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het Regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd. In 2024 is prioritering aangebracht in de thema's. Het gaat hierbij om inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie. Ook is in 2024 afgesproken om het sportakkoord te monitoren.

Lokaal wordt zowel intern (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs, openbare ruimte) als extern intensiever de verbinding gemaakt door de inzet van onze buurtsportcoaches. Sport wordt ingezet als middel voor de thema's van het Gezond en Actief Leven Akkoord. Het lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk' is herijkt. Samen met partners, sportaanbieders en initiatiefnemers is er gewerkt aan de thema's en ambities.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

In januari 2025 wordt gestart met de uitvoeringsagenda.

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

We werken aan een nieuw, eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Bij de behandeling van de programmabegroting 2024 is het amendement 'Levensvatbare sportverenigingen' aangenomen. Hiermee is de tekst in programma 2.2. Sport in de programmabegroting gewijzigd in: 'We werken aan een nieuw, eerlijk

en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen'. Daarbij wordt rekening gehouden met het brede sportaanbod (binnen en buiten) dat Winterswijk rijk is, met al haar verschillende verenigingen, groot en klein. Belangrijk uitgangspunt is dat de toegankelijkheid voor de breedtesport goed blijft. We hebben de opdracht om in 2027 € 82.000 te bezuinigen op sport; vanaf 2028 bedraagt de bezuiniging structureel € 123.000 per jaar.

In 2024 is er samen met sportverenigingen breed gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden. Er zijn gesprekken met verenigingen geweest en deze input is meegenomen. Ook is de raad in september bijgepraat in het politiek forum. Op basis van al deze input en informatie is het advies om te zoeken naar meer capaciteit, om een nieuw, eerlijk en eenvoudiger financieringssysteem op maat te krijgen.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

In 2025 nemen we besluiten over de invulling van de bezuinigingen op sport vanaf 2027, en over een nieuw financieringssysteem. Zodat sportverenigingen tijdig kunnen anticiperen op de veranderingen.

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

In 2024 heeft het college besloten voorstellen naar de raad te sturen voor investeringen in zwembad Jaspers. Onderzocht is welke investeringen in de komende vijf jaar nodig zijn om de komende tien jaar te kunnen blijven functioneren. Omdat het zwembad voor enkele van de investeringen enige tijd dicht moet, is er besloten al deze werkzaamheden tegelijkertijd uit te voeren. Daarbij heeft de provincie in haar rol als toezichthouder aangegeven dat sommige aanpassingen niet langer uitgesteld kunnen worden.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

De raad heeft hiertoe besloten op 30 januari 2025.

Indicatoren

Onderstaande indicatoren dienen aangevuld te worden:

- Het aantal actieve sporters stijgt
52% van de inwoners geeft aan wekelijks te sporten, dit is gelijk aan het aantal in 2023 (bron: gezondheidsmonitor volwassenen - GGD Noord- en Oost-Gelderland).
68% van de jongvolwassenen in Winterswijk sport minimaal 2 keer per week

(bron: gezondheidsmonitor jongvolwassenen 2024 - GGD Noord- en Oost-Gelderland)

- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit. Verenigingen zijn zich steeds meer bewust van het belang van maatschappelijke activiteiten, dit wordt gestimuleerd door de buurtsportcoaches.
- Door het sportakkoord Winterswijk sluiten organisaties als onderwijs, zorg en bedrijfsleven zich aan bij activiteiten voor sport en bewegen in Winterswijk. Het Sportakkoord 2.0 is uitgerold. Partners uit de zorg, bedrijfsleven, sport en onderwijs zijn aangesloten.

Wat is het resultaat?

Dit betreft de tekst uit de Jaarstukken 2023, deze dient geactualiseerd te worden:

Doel van dit programma is om sport betaalbaar en laagdrempelig te houden. Ook in 2024 hebben we hiervoor samengewerkt met veel partijen, zoals scholen. Actief Winterswijk was actief in buurten en op scholen om vooral mensen te bereiken die niet uit zichzelf in actie komen. Ook regionaal hebben we samengewerkt aan aansprekende beweegactiviteiten. Met deze activiteiten hebben we ongeveer 3.000 mensen bereikt.

In het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn er, samen met het onderdeel Volksgezondheid, ketenaanpakken ontwikkeld die erop gericht zijn om mensen zo lang mogelijk gezond en actief te houden. Onder andere door sport en bewegen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.

Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan een maatschappij waarin iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur.
- Beleidskader 2018 – 2022 Sociaal Domein ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

In 2024 blijft het de opdracht voor de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring heeft plaatsgevonden op de volgende onderdelen:

- Brede intake (klanttevredenheid).
- Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) (klanttevredenheid).
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan participeren in Nederland of missen er nog thema's?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod toe naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

Het aantal inburgeraars is in 2024 gestegen. Vanaf augustus was het docententekort geminimaliseerd en konden alle inburgeraars deelnemen aan een leerroute.

Er was voldoende tevredenheid over de uitvoering van de inburgeringstrajecten door taalaanbieders. Hierdoor zijn de contracten met twee jaar verlengd. Alleen met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) is in goed overleg besloten op trajectbasis in te kopen.

Toeleiding naar de arbeidsmarkt en participatieaanbod wordt bemoeilijkt door de verplichte dagdelen taalonderwijs verdeeld over de week.

Psychische problemen/stress zorgden bij een aantal inburgeraars voor uitval in het scholingsproces en/of deelname aan het maatschappelijke leven. Hier werd door een sociaal werker en door maatschappelijk begeleiders nauwlettend aandacht aan besteed.

In 2025 vindt een uitgebreide evaluatie plaats op bovenstaande punten. In dit jaar zijn de eerste statushouders uit de nieuwe Wet inburgering 2021 aan het eind van hun inburgeringstraject.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Monitoring vond geheel 2024 plaats en werkprocessen zijn waar nodig bijgestuurd.

Opvang Oekraïners

Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Het betreft duurzame opvang voor ongeveer 175 ontheemden uit Oekraïne op de locatie Vredense Hof in Winterswijk. Daarnaast wordt er bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen. In 2024 is er gewerkt aan een huurovereenkomst voor het pand en zijn de diensten (locatiemanagement, receptie, schoonmaak en beveiliging) in beheer van de gemeente Winterswijk gekomen.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Gemeente Winterswijk heeft ook in 2024 Oekraïense ontheemden opgevangen. De opvanglocatie blijft noodzakelijk gezien de situatie in Oekraïne; de gemeente heeft daarvoor diverse zaken structureel ingericht. Er wordt niet meer vanuit een crisissituatie gewerkt, maar er is sprake van een structurele situatie die zowel op locatie als intern bij de gemeente Winterswijk is ingeregeld.

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Evaluëren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. We onderzoeken op welke wijze we beter invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Vanaf 2021 bestaat de mogelijkheid voor gemeenten gebruik te maken van het 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind'. Hierbij mogen we als gemeente de rechter adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind, of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Wij onderzoeken op welke wijze wij van dit adviesrecht gebruik kunnen maken en welke procedures en samenwerkingen met de rechtbanken en bewindvoerders dienen te worden opgezet.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

In 2025 werken we aan een beleidsplan schuldhulpverlening waarin we het resultaat van dit onderzoek zullen betrekken.

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 zijn we gestart met de meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van die regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150, waarmee ze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Het bereik van de doelgroep liet in 2023 te wensen over. In 2024 is nader onderzocht hoe de doelgroep beter bereikt kan worden. In het beleidsplan Armoedevrij Winterswijk 2040 doen wij een voorstel hoe wij denken de doelgroep beter te kunnen bereiken.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Meedoenregeling kinderen

In het kader van het gemeentelijk minimabeleid is er een aantal meedoenregelingen voor kinderen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn in 2023 geëvalueerd. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen.

Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat de regelingen beter aansluiten bij de hedendaagse praktijk van opgroeiende kinderen. De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en sociaal-culturele kosten worden samengevoegd, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen.

Ook is er een splitsing gemaakt in deze budgetten voor de leeftijden nul tot vier jaar, vier tot twaalf jaar en twaalf tot achttien jaar. Zodat de budgetten 'meegroeien' met de leeftijd van de kinderen.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces.

Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk

We stellen in samenwerking met de gemeenschap en belanghebbende partijen, waaronder het Platform Armoedevrij Winterswijk, een plan op ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

Tijdens de begrotingsbehandeling van eind 2023 is het amendement Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk aangenomen. Naar aanleiding hiervan moet een concreet plan worden opgesteld ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij

2040. Het plan dient als leidraad voor de acties en interventies die bijdragen aan het bereiken van de armoedevrije status in 2040. De mogelijke voorstellen worden ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

In samenspraak met onze maatschappelijke partners en medewerkers van De Post is gewerkt aan een Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk. Het plan is in het tweede kwartaal van 2025 opgeleverd.

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinnvolle dagbesteding

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We blijven streven naar een stabilisering van het bijstandsbestand. Werkleerbedrijf Fijnder zet hiervoor diverse instrumenten in, zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding en vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

De verwachting is dat zowel in 2024 als in 2025 het bijstandsbestand groeit. De instroom is hoger dan de uitstroom. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de complexer wordende doelgroep. Hiermee wordt ook de toename van het aantal statushouders bedoeld.

Voor 2024 is een stijging geraamd van 2,2%. Deze nieuwe raming voor 2024 werkt door in de begroting van Fijnder voor 2025. In 2025 wordt de nieuw geraamde eindstand van 2024 met 1,41% verhoogd, conform de uitgangspunten in de begroting van Fijnder 2025.

Het is altijd de ambitie om bijstandsgerechtigden een ontwikkeling door te laten maken die leidt tot werkaanvaarding of het vergroten van de zelfredzaamheid, met inzet van de beschikbare re-integratie-instrumenten. Welke invloed de meer complexe doelgroep heeft op de ontwikkeling van het bijstandsbestand, en welke invloed een nieuw regeerprogramma heeft, is moeilijk in te schatten.

Er wordt continu gewerkt aan de ambitie om de groei van het bijstandsbestand te beperken.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Het beheersen van het bestandsvolume van bijstandsgerechtigden is een continu proces.

In de Tweede bestuursrapportage 2024 is de bestandsontwikkeling geraamd op stijging van 3,4%. Onderstaand de standen en de mutaties van het aantal uitker

Bestandsontwikkeling	Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
Eindstand uitkeringen 2023	510	279	561
Instroom	173	92	159
Uitstroom	-133	-82	-152
Uitkeringen 31 december 2024	550	289	568
<i>Verwachting eindstand 2024</i>	<i>6,9%</i>	<i>1,8%</i>	<i>1,1%</i>
<i>Realisatie t/m 31 december 2024</i>	<i>7,8%</i>	<i>3,6%</i>	<i>1,2%</i>
<i>Verwachting eindstand 2024</i>	<i>545</i>	<i>284</i>	<i>567</i>
<i>Realisatie t/m 31 december 2024</i>	<i>550</i>	<i>289</i>	<i>568</i>
<i>Afwijking t.o.v. verwachting</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>1</i>
<i>Landelijke ontwikkeling (Divosa - t/m december)</i>			

Figuur 2 Verloopoverzicht bijstandsuitkeringen

Indicatoren

Onderstaande indicatoren dienen aangevuld te worden:

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2023.
Er is sprake van een lichte stijging. Per 31 december 2023 waren er 561 bijstandsgerechtigden en per 31 december 2024 568. (Bron: Fijnder)
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.
We komen niet uit met het rijksbudget, de overschrijding bedraagt ongeveer een half miljoen. (Bron: Fijnder)
- Het aantal problematische schulden daalt. Het aantal inwoners met problematische schulden is gelijk gebleven tov 2023, namelijk 21 (Bron: Stadsbank)
- De kosten voor bewindvoering dalen. De kosten voor bewindvoering zijn licht gedaald met € 7.000. Het aantal inwoners onder bewind is licht gedaald van 214 naar 208. (Bron: Fijnder)

Wat is het resultaat?

Dit betreft de tekst uit de Jaarstukken 2023, deze dient geactualiseerd te worden:

Doel van dit programma is om zoveel mogelijk mensen naar werk en (financiële) onafhankelijkheid te begeleiden. Fijnder heeft hiervoor een divers aanbod ontwikkeld, passend bij wat de inwoner nodig heeft om stappen richting werk te zetten.

Mensen met een laag inkomen ondersteunen we met speciale regelingen. Met dit minimabeleid kunnen zij en hun kinderen blijven meedoen in de samenleving. In 2023 hebben we de energietoeslag uitbetaald aan mensen met een laag inkomen, als tegemoetkoming in de hoge energiekosten.

We vangen vanaf 2022 175 Oekraïense vluchtelingen op in de Vredensehof.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We starten met de school in het Woold. De ontwikkeling van andere scholen uit de eerste fase schuiven we voorlopig door tot na de begrotingsperiode van 2024-2027.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

In het voorjaar zijn de onderwijshuisvestingsverordening en het bijbehorende uitvoeringsprotocol respectievelijk door de raad en het college vastgesteld. Ze dateerden uit 2010 en sloten niet meer aan bij de huidige regelgeving.

In 2023 heeft de raad besloten het uitvoeringsprogramma van het IHP te temporiseren, behalve de buurtschapsschool. In 2024 hebben SOPOW (OBS Miste Corle, Kotten en 't Woold) en de Stichting Vrijescholen Athena (De Esch) definitief besloten om niet voor een gezamenlijke locatie te gaan. SOPOW koos voor ontwikkeling van de buurtschapsschool op de locatie van OBS 't Woold. De Stichting Vrijescholen Athena heeft gekozen voor renovatie van De Esch op de bestaande locatie. Hiervoor is budget beschikbaar in de begroting.

Met IKC Zuidwest (De Schakel, Julianaschool, de Korenburg, SWW en ZoZijn) en 't Kempken is in verband met de temporisering beperkt verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes.

Verder is besloten dat ook scholen horen tot de maatschappelijke voorzieningen die bij bijvoorbeeld calamiteiten aanspraak kunnen maken op een uitkering uit de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen.

De renovatietrajecten van de Emmaschool en Pronova zijn naar tevredenheid afgerond.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

Loopt conform planning.

Doelstellingen

We bevorderen kansen gelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen een passend leertraject volgen. Het verbeteren van de basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

De overeenkomst Volwasseneneducatie met het Graafschap College liep tot en met 31 december 2024. Eind 2024 is er een samenwerkingsovereenkomst ondertekend door de acht Achterhoekse gemeenten, het Graafschap College (formeel aanbod) en de bibliotheken in de Achterhoek (non-formeel aanbod). Deze overeenkomst loopt van 1 januari 2025 tot en met 31 december 2028.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan.

Inzet NPO middelen

We verstrekken middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor de ontwikkeling van het onderwijs, en om achterstanden in het onderwijs weg te werken.

Kwaliteit (indicator)



Kwaliteit (toelichting)

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met onderstaande activiteiten. Deze activiteiten hebben doorlopend plaatsgevonden in 2023 en 2024 en worden in 2025 afgerond.

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.

- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de belevingswereld van de leerlingen.
- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod, onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dit komt doordat we in Winterswijk 'hoog' scoren op risico op onderwijsachterstanden en laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen breidt de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uit. Het programma bij de bibliotheek is gestart in 2024.

Tijd (indicator)



Tijd (toelichting)

De middelen zijn tijdelijk en moeten in kalenderjaar 2025 volledig besteed zijn.

Indicatoren

- Aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten:
 - Trajecten digitale vaardigheden: 70
 - Formele taaltrajecten: 76
- Voortgang (ver)bouw scholen loopt volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan. Bij de begroting 2024 is voorgesteld de uitvoering van het IHP te temporiseren, totdat het financiële perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van de nieuwbouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs wordt wel conform het IHP voortgezet. Dit vanwege het feit dat de school Miste-Corle inmiddels is gesloten en kinderen in noodlokalen les krijgen. Het project renovatie van Vrije School De Esch wordt ook voortgezet. De projecten Integraal Kindcentrum (IKC) Zuidwest (De Schakel, Julianaschool en de Korenburg), en 't Kempken worden 'on hold' gezet. Wel wordt er in samenspraak met de betreffende schoolbesturen zoveel mogelijk verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes.

Wat is het resultaat?

Met dit programma willen we kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen bieden. Daarvoor zetten we Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in. Het bereik van dit aanbod is goed, maar nog niet optimaal. Nog niet alle ouders maken er gebruik van. Gelijke kansen bieden we ook door de bouw van nieuwe scholen waar wordt gewerkt volgens het principe van het Integraal Kindcentrum (IKC). Bij de begroting voor 2024 is besloten de uitvoering van het IHP te temporiseren, totdat het financiële perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van de nieuwbouw ten

behoefte van het buurtschapsonderwijs en renovatie van vrije school "De Esch" wordt wel conform het IHP voortgezet. De andere projecten worden 'on hold' gezet. Wel wordt er in samenspraak met de betreffende schoolbesturen zoveel mogelijk verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes.

Financiële onderbouwing programma 2

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2024	Rekening 2024	VerschilJR2024
Baten			
2.1 Cultuur			
5.5 Cultureel erfgoed	77	56	-20
5.6 Media	249	175	-75
Totaal 2.1 Cultuur	326	231	-95
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	512	408	-105
5.2 Sportaccommodaties	958	729	-229
Totaal 2.2 Sport	1.471	1.137	-334
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	10.147	10.135	-13
6.4 WSW en beschut werk	8.480	6.829	-1.651
6.5 Arbeidsparticipatie	465	201	-264
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	19.092	17.165	-1.927
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	182	198	16
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.652	1.111	-541
Totaal 2.4 Educatie	1.834	1.309	-525
Totaal Baten	22.722	19.841	-2.881
Lasten			
2.1 Cultuur			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.676	1.675	0
5.4 Musea	206	205	0
5.5 Cultureel erfgoed	568	463	-104
5.6 Media	740	658	-82
Totaal 2.1 Cultuur	3.189	3.002	-188
2.2 Sport			
5.1 Sportbeleid en activering	1.388	1.262	-126
5.2 Sportaccommodaties	2.720	2.611	-109
Totaal 2.2 Sport	4.108	3.873	-235
2.3 Inkomen en participatie			
6.3 Inkomensregelingen	17.751	18.362	611
6.4 WSW en beschut werk	11.366	9.431	-1.934
6.5 Arbeidsparticipatie	1.247	574	-673
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	30.364	28.368	-1.996
2.4 Educatie			
4.2 Onderwijshuisvesting	1.787	1.810	22
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.655	2.089	-566
Totaal 2.4 Educatie	4.442	3.899	-543
Totaal Lasten	42.104	39.142	-2.962
Onttrekkingen			
2.3 Inkomen en participatie			
6.5 Arbeidsparticipatie	0	45	45
Gerealiseerd resultaat	-19.382	-19.256	126

Cultuur

Een deel van het rijksbudget (specifieke uitkering (SPUK)) is in 2024 niet besteed aan de lokale bibliotheekvoorziening. Dit bedrag is naar de post Vooruitontvangen geboekt, zodat het bedrag in 2025 nog beschikbaar is. Hiermee is het verschil aan de batenkant van € 95.000 grotendeels verklaard.

Het voordeel van € 188.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Lagere lasten Lokale bibliotheekvoorzieningen	€ 75.000 V
• Lagere lasten Restauratie monumenten	€ 20.000 V
• Lagere lasten Erfgoed - Omgevingswet	€ 33.000 V
• Lagere lasten Erfgoedcentrum	€ 20.000 V

Zoals bij de baten al aangegeven, is het volledige rijksbudget nog niet besteed aan lokale bibliotheekvoorzieningen. Het resterende bedrag van € 75.000 is overgeheveld naar 2025.

Niet alle jaarlijkse aanvragen worden tijdig door de aanvrager afgerond en daarmee vervalt het recht op subsidie. Dit bedrag valt vrij.

In het kader van de Omgevingswet moeten diverse zaken op het gebied van erfgoed worden aangepast. Dit is nog niet afgerond en daarom wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2025.

De kosten voor het Erfgoedcentrum zijn lager uitgevallen, mede door het terugkrijgen van de compensabele btw.

Sport

De lagere baten van € 334.000 zijn grotendeels als volgt te verklaren:

• Lagere baten SPUK Meerkosten Energie Openbare Zwembaden (MEOZ)	€ 88.000 N
• Lagere baten SPUK Uitkering btw Sport	€ 297.000 N

Beide posten betreffen een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk.

Voor de SPUK MEOZ wachten wij op de definitieve vaststelling van het Rijk, die wij in 2025 verwachten. De niet bestede SPUK-middelen moeten beschikbaar blijven voor de afrekening met het Rijk. Het bedrag wordt overgeheveld naar 2025.

De oorzaak voor de lagere baten bij de SPUK btw sport is tweeledig. We hebben een fors bedrag moeten terugbetalen over 2023 waar bij de jaarrekening 2023 geen rekening mee was gehouden. Daarnaast is door het achterblijven van investeringen op het gebied van sport in 2024 minder btw te verrekenen.

De lagere lasten van € 235.000 worden grotendeels als volgt verklaard:

• Lagere lasten SPUK MEOZ	€ 88.000 V
• Lagere lasten Diverse gym- en sportzalen	€ 101.000 V

Voor de lagere lasten bij de SPUK MEOZ verwijzen we naar de toelichting bij de baten.

De werkelijke lasten (met name gas en elektra) bij onze gym- en sportzalen zijn lager uitgevallen.

Inkomen en participatie

Het nadeel aan de batenkant van € 1.927.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Lagere baten SPUK Inburgeringsvoorzieningen	€ 243.000 N
• Lagere baten SPUK Hulp aan Oekraïners	€ 1.375.000 N
• Lagere baten Tijdelijke huisvesting HAR	€ 264.000 N

Het betreft hier in twee gevallen een specifieke uitkering (SPUK). De beschikbaar gestelde middelen in 2024 zijn niet volledig besteed. Deze middelen zijn overgeboekt naar de post Vooruitontvangen. Het niet bestede budget voor de SPUK Inburgeringsvoorzieningen is overgeheveld naar 2025.

De ontvangen middelen zijn hoger dan de hiervoor gemaakte kosten. Als de definitieve vaststelling van de SPUK Hulp aan Oekraïners 2024 heeft plaatsgevonden, komen we met een voorstel over de besteding van deze middelen. We verwachten dat dit in het najaar van 2025 is.

De middelen voor de tijdelijke huisvesting Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) zijn middelen die over meerdere jaren ingezet mogen worden. De niet bestede middelen worden overgeboekt naar de post Vooruitontvangen, zodat deze middelen ook voor 2025 beschikbaar blijven.

Het voordeel aan de lastenkant van € 1.996.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Lagere lasten SPUK Hulp aan Oekraïners	€ 1.752.000 V
• Lagere lasten SPUK Inburgeringsvoorzieningen	€ 340.000 V
• Hogere lasten Uitvoeringskosten Fijnder	€ 74.000 N
• Hogere lasten Algemene bijstand	€ 611.000 N
• Lagere lasten Tijdelijke huisvesting HAR	€ 264.000 V

-
- Lagere lasten Re-integratie € 379.000 V
-

Voor de eerste twee posten verwijzen we naar de toelichting bij de baten.

De uitvoeringskosten van Fijnder zijn in 2025 hoger uitgevallen. De belangrijkste oorzaak is een foutieve boeking van € 125.000, die verantwoord had moeten worden onder het budget re-integratie.

Door een lichte toename van het aantal uitkeringsgerechtigden en het feit dat het rijksbudget wordt vastgesteld op basis van de gegevens van twee jaar eerder, is sprake van een overschrijding van het rijksbudget. Ons uitgangspunt bij de begroting is dat het rijksbudget leidend is voor het opgenomen uitgavenbudget.

Het budget voor de tijdelijke huisvesting HAR is een budget voor meerdere jaren. De niet bestede middelen worden daarom overgeheveld naar 2025.

De lasten voor re-integratie zijn in 2024 lager uitgevallen. In 2024 is de taakstelling voor de realisatie van nieuw beschut binnen niet gerealiseerd. Daarnaast is één boeking van € 125.000 niet correct verantwoord (zie ook toelichting bij uitvoeringskosten Fijnder).

Educatie

Het nadeel aan de batenkant van € 525.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Lagere baten
Onderwijsachterstandenbeleid € 326.000 N
 - Lagere baten Nationaal Programma (NPO) € 224.000 N
-

Het betreft in beide gevallen een specifieke uitkering (SPUK), waarbij in 2024 niet alle beschikbare rijksmiddelen zijn uitgegeven. De niet bestede rijksmiddelen worden overgeheveld naar 2025 en mogen in 2025 ook nog worden besteed.

Het voordeel van € 543.000 aan de lastenkant wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Lagere lasten
Onderwijsachterstandenbeleid € 326.000 V
 - Lagere lasten Nationaal Programma Onderwijs (NPO) € 224.000 V
 - Lagere lasten Leerlingenvervoer € 41.000 V
-

Het betreft in beide gevallen een specifieke uitkering (SPUK), waarbij in 2024 niet alle beschikbare rijksmiddelen zijn uitgegeven. De niet bestede rijksmiddelen worden overgeheveld naar 2025 en mogen in 2025 ook nog worden besteed.

Door een daling van het aantal leerlingen zijn de kosten voor het leerlingenvervoer in 2024 lager uitgevallen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

De kosten voor de aanpak van de inburgering van nieuwkomers die niet verantwoord kunnen worden onder de Wet inburgering, zijn in 2024 hoger uitgevallen. Deze extra kosten worden onttrokken aan de hiervoor in het leven geroepen bestemmingsreserve Aanpak inburgering nieuwkomers.

